

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (laajennettu ensimmäinen jaosto)
10 päivänä toukokuuta 2000 *

Asiassa T-46/97,

SIC — Sociedade Independente de Comunicação, SA, kotipaikka Estrada da Outorela (Portugali), edustajinaan asianajajat C. Botelho Moniz ja P. Moura Pinheiro, Lissabon, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto A. May, 31 Grand-rue,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja G. Rozet ja oikeudellisen yksikön virkamies A. M. Alves Vieira, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: portugali.

jota tukevat

RTP — Radiotevisão Portuguesa, SA, kotipaikka Lissabon (Portugali), edustajinaan asianajajat M. Tinoco de Faria Manuel ja I. Jalles, Lissabon, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Beghin ja Feider, 56—58 rue Charles Martel,

Portugalin tasavalta, asiamiehinään ulkoasiainministeriön Euroopan yhteisöihin liittyvistä asioista vastaavan osaston oikeudellisen yksikön päällikkö L. Fernandes, saman osaston oikeudellinen neuvonantaja M. L. Duarte ja yhteiskunnallisesta tiedonvälityksestä vastaavan laitoksen neuvontaosaston ja kansainvälisten asiain osaston osastopäällikkö T. Ribeiro, prosessiosoite Luxemburgissa Portugalin suurlähetystö, 33 allée Scheffer,

ja

Ison Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehinään R. Magrill, prosessiosoite Luxemburgissa Yhdistyneen kuningaskunnan suurlähetystö, 14 boulevard Roosevelt,

väliintulijoina,

jossa kantaja vaatii kumoamaan EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan (josta on tullut EY 88 artikla) soveltamiseen liittyvässä menettelyssä 7.11.1996 tehdyn, kantajalle 20.12.1996 tiedoksiannetun Euroopan yhteisöjen komission päätöksen, joka koski julkisten televisiokanavien rahoitusta, ja kumoamaan Euroopan yhteisöjen komission 20.12.1996 päivätyllä kirjeellä tehdyn päätöksen, joka koski kantajan RTP — Radiotevisão Portuguesa SA:ta vastaan tekemää kantelua,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (laajennettu ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti B. Vesterdorf sekä tuomarit V. Tiili,
A. Potocki, A. W. H. Meij ja M. Vilaras,

kirjaaja: hallintovirkamies G. Herzig,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 30.11.1999 pidetyssä suullisessa
käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Riidan taustalla olevat tosiseikat

- 1 RTP — Radiotelevisão Portuguesa, SA (jäljempänä RTP), joka aiemmin oli julkinen laitos, on vuonna 1992 tapahtuneesta Portugalin valtion audiovisuaalisen alan monopolin lakkauttamisesta lähtien ollut julkinen osakeyhtiö. RTP:n tehtäväksi on annettu Portugalin julkisten televisiopalvelujen tarjoaminen ja se vastaa 1 ja 2 kanavan sekä portugalinkielisen RTP Internacional -kanavan toiminnasta. Kun Portugalin yksityisten televisiokanavien rahoitus on peräisin yksinomaan mainostuloista, RTP saa mainostulojen lisäksi julkisen palvelun velvoitteen perusteella vuosittain myönnettävää julkista rahoitusta, jonka määrä vuosina 1992—1995 oli 15—18 prosenttia vuosittain sen käytettävissä olevista kokonaisvaroista.

- 2 SIC—Sociedade Independente de Comunicação, SA (jäljempänä SIC) on Portugalin oikeuden mukaan perustettu kaupallinen yhtiö, jonka toimialaan kuuluu televisiotoiminnan harjoittaminen ja joka on vuoden 1992 lokakuusta lähtien vastannut erään Portugalin tärkeimmän yksityisen televisiokanavan toiminnasta.

Kantelut ja hallinnollinen menettely komissiossa

- 3 SIC kanteli 30.7.1993 komissiolle (jäljempänä ensimmäinen kantelu) RTP:n hoitamien kanavien rahoitustavoista ja vaati todettavaksi yhtäältä, että Portugalin tasavallan RTP:n hyväksi toteuttamat tietyt toimenpiteet olivat EY:n perustamissopimuksen 92 artiklassa (josta on tullut EY 87 artikla) tarkoitettu tavoin yhteismarkkinoille soveltumattomia, ja toisaalta, että EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohtaa (josta on muutettuna tullut EY 88 artiklan 3 kohta) oli rikottu, koska kyseisistä tuista ei ollut etukäteen annettu tietoa. Tässä ensimmäisessä kantelussa SIC arvioi, että valtio oli vuonna 1992 maksanut RTP:lle 6 200 miljoonan Portugalin escudon (PTE) ja vuonna 1993 7 100 miljoonan PTE:n suuruiset tuet korvauksena tälle kuuluvista julkisen palvelun velvoitteista. Näiden tukien lisäksi SIC ilmoitti, että RTP oli vapautettu rekisteröintimaksuista ja että sopimusehdoissa oli määrätty investointitukia koskevasta järjestelmästä. Tämän vuoksi SIC vaati komissiota aloittamaan perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrätyn virallisen menettelyn ja kehottamaan Portugalin tasavaltaa keskeyttämään näiden ilmoittamatta jääneiden tukien maksamisen siihen saakka kunnes lopullinen päätös tehtäisiin.
- 4 Ensimmäisen kantelun tekemisen jälkeen komission ja SIC:n edustajien välillä pidettiin 3.11.1993 kokous, jonka kuluessa SIC:tä pyydettiin toimittamaan kyseisiä markkinoita koskevia lisätietoja.
- 5 Kantaja antoi pyydetyt tiedot 12.2.1994 päivätyllä kirjeellä. Lisäksi se täydensi kanteluun ilmoittamalla komissiolle Portugalin hallituksen hyväksyneen järjes-

telyt, jotka koskivat Segurança socialille (sosiaaliturvalaitos) olevaa, 2 miljardin PTE:n suuruiseksi arvioitua velkaa, johon liittyi vapautus viivästyskorkojen maksamisesta, valtion ostaneen ylihintaan RTP:n omistaman televisio-ohjelmien jakeluverkon ja kyseisen verkon hoidosta vastaavan julkisoikeudellisen yrityksen myöntäneen viimeksi mainitulle maksuhelpotuksia. Koska kantaja piti näitä toimenpiteitä yhteismarkkinoille soveltumattomina valtioneuvon tukina, se vaati myös, että niiden osalta aloitettaisiin perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely.

- 6 Komissio oli vähän aiemmin eli joulukuussa 1993 antanut ulkopuolisen konsulttitoimiston tehtäväksi laatia tutkimus televisiotoimintaa harjoittavien julkisten yhtiöiden rahoituksesta koko yhteisön alueella ja ilmoittanut kantajalle, että tämä tutkimus olisi ratkaisevan tärkeä tutkittaessa sen tekemää kantelua.
- 7 Kantaja toimitti 15.3.1994 komissiolle uusia tietoja Portugalin eri televisiokanavien katsojamääristä ja ilmoitti sille 14.4.1994, että Portugalin hallitus oli maksanut RTP:lle 7 145 miljoonan PTE:n suuruisen uuden korvauksen vuodelta 1994.
- 8 Kantaja kehotti 4.8.1995 päivätyllä kirjeellä EY:n perustamissopimuksen 175 artiklan (josta on tullut EY 232 artikla) nojalla komissiota ratkaisemaan kantelun ja erityisesti perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrätyn menettelyn aloittamista koskevan vaatimuksen.
- 9 Komissio ilmoitti 16.10.1995 kantajalle, että saatuaan joulukuussa 1993 tilatun tutkimuksen alustavan version se oli pyytänyt Portugalin viranomaisilta täydentäviä tietoja voidakseen arvioida asiaa perustamissopimuksen 92 artiklan perusteella.

- 10 Komissio sai 1.11.1995 kyseisen tutkimuksen lopullisen version, josta se lähetti kopion Portugalin viranomaisille huomautusten esittämistä varten.
- 11 Portugalin viranomaiset esittivät 14.12.1995 päivätyllä kirjeellä ne täsmennykset, joita komissio oli pyytänyt kanteluissa ilmoitettuihin tukitoimenpiteisiin.
- 12 Kantaja nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 19.12.1995 jättämällään kannekirjelmällä perustamissopimuksen 175 artiklaan perustuvan laiminlyöntikanteen, joka kirjattiin numerolle T-231/95.
- 13 Komissio ilmoitti 31.1.1996 päivätyllä kirjeellä Portugalin viranomaisille, että niiden antamat vastaukset huomioon ottaen ”tiettyjä kohtia o[li — —] vielä selvitettävä”. Komissio pyysi näitä tältä osin ensinnäkin toimittamaan RTP:n julkisen palvelun veloitteen nojalla vuosina 1992 ja 1993 maksettuja tukia koskevia kirjanpitotietoja ja RTP Internacionalin vuosien 1992—1995 toimintakustannuksiin liittyviä kirjanpitotietoja. Tämän jälkeen komissio totesi, että ”alustavan tutkinnan jälkeen verovapautukset ja TDP-verkkoon liittyville maksuille myönnetyt lykkäykset vaikut[tivat] perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvilta valtiontuilta”. Tästä syystä komissio pyysi Portugalin viranomaisia ilmoittamaan, perustuivatko kyseiset tuet niiden mukaan johonkin perustamissopimuksen 92 artiklassa säädettyyn poikkeukseen.
- 14 Portugalin viranomaiset vastasivat komissiolle 20.3.1996 päivätyllä kirjeellä.

- 15 Komissio esitti 16.4.1996 näille samoille viranomaisille uuden tietojensaanti-pyyntö, joka koski RTP:lle myönnettyjä verovapautuksia ja maksuhelpotuksia ja johon vastattiin 21.6.1996 päivätyllä kirjeellä.
- 16 Kantaja kanteli uudelleen 22.10.1996 (jäljempänä toinen kantelu) vaatiin toteamaan, että Portugalin valtion vuosina 1994—1996 RTP:lle myöntämät rahoitustuet eivät soveltuneet yhteismarkkinoille samoista syistä, jotka oli esitetty ensimmäisessä kantelussa. Kantaja ilmoitti siinä myös RTP:lle vuonna 1994 myönnettyistä uusista tuista, joista Portugalin valtio ei ollut antanut tietoa ja jotka perustuivat RTP:n liikkeelle laskemalla obligaatiolainalla toteutettuun pääomankorottamiseen ja Portugalin valtion tässä yhteydessä antamaan takaukseen. Tästä syystä SIC vaati, että komissio aloittaisi 93 artiklan 2 kohdassa määrätyn virallisen menettelyn ja että se vaatisi Portugalin tasavaltaa keskeyttämään näiden tukien myöntämisen siihen asti kunnes lopullinen päätös tehtäisiin.
- 17 Komissio ilmoitti 20.12.1996 päivätyllä kirjeellä (jäljempänä 20.12.1996 päiväty kirje) kantajalle, että se oli kantajan RTP:tä vastaan tekemän toisen kantelun johdosta pyytänyt Portugalin viranomaisilta RTP:n vuonna 1994 toteuttamaan pääomankorottamiseen ja obligaatiolainaan, vuosia 1996—2000 koskevan rakennemuutosuunnitelman valmisteluun ja kulttuuriministeriön kanssa tehdyn sellaisen sopimuksen tekemiseen liittyviä tietoja, joilla pyrittiin tukemaan elokuvatoimintaa. Kirjeen toisessa kappaleessa se totesi seuraavaa: ”Niiden korvausten rahoittamisen osalta, joita on maksettu — — RTP:lle vuosina 1994—1996, katsoimme, etteivät ne ole perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvia valtiontukia samoista syistä, jotka on esitetty [7.11.1996] tehdyssä päätöksessä, josta lähetämme teille jäljennöksen sen jälkeen kun Portugalin viranomaiset ovat ilmoittaneet meille, mistä seikoista ei niiden luottamuksellisuuden vuoksi voida antaa tietoja ulkopuolisille.”
- 18 Kantaja sai 6.1.1997 jäljennöksen komission 7.11.1996 tekemästä Portugalin tasavallalle osoitetusta, julkisten televisiokanavien rahoitukseen liittyvästä päätöksestä (jäljempänä riidanalainen päätös).

Riidanalainen päätös

- 19 Riidanalainen päätös koskee Portugalin valtion RTP:n hyväksi toteuttamaa kuutta toimenpideryhmää.
- 20 Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat RTP:lle vuosina 1992—1995 korvaukseksi maksetut rahoitustuet. Riidanalaisen päätöksen mukaan niiden määrät, jotka sijoittuivat vuonna 1992 maksetun 6 200 miljoonan PTE:n (noin 32,5 miljoonaa ecua) ja vuonna 1995 maksetun 7 125 miljoonan PTE:n (noin 36,2 miljoonaa ecua) välille, muodostivat 15—18 prosenttia RTP:n vuosittain käytettävissä olevista varoista ja niillä pyrittiin rahoittamaan sellaisia julkisen palvelun velvoitteiden täyttämistä aiheuttamia kustannuksia, joita yksityisille televisiokanaville ei aiheudu. Nämä velvoitteet ja RTP:n saamien korvausten määrät miljoonissa PTE:issa ilmaistuina ovat seuraavat:

	1992	1993	1994	1995
1. Velvollisuus levittää ohjelmia koko mannermaalla sijaitsevan alueen kattavasti (yksityiset kanavat eivät kata koko aluetta)(sopimusehtojen 4.2 kohta)	406,7	1 312	500	1 032,81
2. Ohjelmien levittäminen autonomisilla alueilla (sopimusehtojen 4.3 kohta)	3 454	3 486	1 804	1 992,166
3. Audiovisuaalisten arkistojen ylläpito (sopimusehtojen 7 kohta)	509	241,5	517	283,66
4. RTP Internacionalin toiminnan harjoittaminen (sopimusehtojen 6 kohta)	882,3	1 517	2 623	2 729,116
5. Yhteistoiminta PALOP-maiden (ne Afrikan maat, joiden virallinen kieli on portugali) kanssa (sopimusehtojen 8 kohta)	186,9	128,3	172	195,273
6. Uskonnolliset lähetykset (antennioikeuden luovuttaminen) (sopimusehtojen 5.1 kohdan f alakohta)	482	350	579	327,9
7. Valtuuskunnat ja kirjeenvaihtajat (sopimusehtojen 5.1 kohdan n alakohta)	797,8	658,6	800	504,27
8. São Carlos -säätio (julkinen teatteri)(sopimusehtojen 12.1.8 kohta)	...	50	55	60

- 21 Komissio vertasi kantajan ja RTP:n antamia vuotta 1993 koskevia lukuja keskenään arvioidessaan näistä velvoitteista aiheutuvia kustannuksia. Tältä osin on esitetty, että ”kantelijan käyttämä laskentatapa ei ole tarkka, [kun taas] Portugalin viranomaisten [esittämät] analyysit ja määrät ovat paljon luotettavampia erityisesti, kun [viimeksi mainittuja] — — verrataan vuosina 1994 ja 1995, eli sellaisena ajanjaksona, jolloin kannattavuus- ja kustannuslaskenta oli laadittava, saatuihin korvauksiin”. Komissio korostaa, että ylisuurien korvausten maksamisen estäminen on vuosien 1994 ja 1995 osalta taattu sillä, että kyseiseen laskentaan liittyviä sääntöjä on sovellettu laskettaessa julkisen palvelun velvoitteista aiheutuvia kustannuksia, ja Inspeção-geral de finançasin (yleinen rahoitusvalvonta) harjoittamalla valvonnalla.
- 22 Komissio päätelee näiden seikkojen nojalla, että ”[näistä] siirroista aiheutuvalla rahoitusedulla ei ole ylitetty sitä, mikä oli ankarasti ottaen välttämätöntä sopimusehdoissa määrättyjen julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi”.
- 23 Vuoden 1992 osalta todetaan, että ”kun otetaan huomioon kyseisen rahoituksen määrä — —, joka on selvästi alhaisempi kuin seuraavina kahtena vuotena, ja sen jakautuminen, liiallista korvausta ei voida katsoa maksetun”, huolimatta siitä, ettei RTP ollut toimittanut kirjanpilotietoja.
- 24 Korvausten osalta komissio toteaa, ettei se ”epäile julkisen palvelun velvoitteista aiheutuvien kustannusten rahoitusjärjestelmän avoimuutta, sillä tällä järjestelmällä on vuosina 1994 ja 1995 asianmukaisesti taattu se, että julkinen rahoitus on vastannut julkisen palvelun velvoitteista aiheutuvia todellisia kustannuksia, eikä sitä, että kyseiset toimenpiteet eivät ole tukitoimia”, tämän toteamuksen koskiessa samoilla perusteilla vuosia 1992 ja 1993.
- 25 Ilmoitettujen verovapautusten osalta komissio katsoo toiseksi, että RTP on tosiasiallisesti ainoastaan vapautettu maksamasta niitä noin 33 miljoonan PTE:n määräisiä maksuja ja kuluja, jotka liittyivät yhtiön perustamiskirjan rekiste-

röintiin vuonna 1992. Riidanalaisen päätöksen mukaan tämä vapautus ei ole valtiontuki siitä syystä, että se vastaa verojärjestelmän yleistä rakennetta, jonka perusteella asiakirjan rekisteröiminen ei ole tarpeen, jos sen todistusvoimaiseksi tulo perustuu itse lakiin. Vuonna 1995 toteutetun pääomankorottamisen yhteydessä RTP oli sitä vastoin maksanut kaikki ne rekisteröintimaksut ja -kulut, joita yksityisoikeudellisilta oikeushenkilöiltä tällaisessa tilanteessa kannetaan.

- 26 Kolmanneksi komissio toteaa RTP:n Seguranga socialille vuosina 1983—1989 olleen kokonaismäärältään 2 189 miljoonan PTE:n suuruisen velan osalta, että RTP ja Seguranga social tekivät ensin vapaaehtoisen akordisopimuksen siitä syystä, että veron perusteiden lainmukaisuuden tulkinnassa oli esiintynyt eroavuuksia ja että oikeudenkäynti olisi voitu välttää sinä aikana, joka edelsi velan järjestelystä ja sopimussakkojen sekä korkojen perimättä jättämisestä 3.5.1993 annetun finanssiministeriön ja sosiaaliministeriön yhteisen asetuksen antamisajankohtaa. Komissio toteaa, että edellä mainittu sopimus, jossa sovittiin 1 206 miljoonan PTE:n suuruisiksi arvioitujen viivästyskorkojen perimättä jättämisestä, ja hyväksyttiin velan — joka oli määrältään hyvin paljon alhaisempi kuin kantajan esittämät 2 miljardia PTE — maksujärjestelyt, osoittavat sosiaaliturvalaitoksen menetelleen lähes samalla tavoin kuin erääntyneitä saatavia perivä yksityinen toimija.
- 27 Neljänneksi sen seikan osalta, että Portugalin valtio hankki vuonna 1994 omistukseensa RTP:n omistaman televisio-ohjelmien levitysverkon maksaen siitä 5 400 miljoonaa PTE, komissio katsoo, että tämä hinta ei ole peiteltyä valtiotukea, koska se on laskettu muun muassa erään riippumattoman yksityisen yrityksen tekemän asiantuntijalausunnon perusteella. Lisäksi RTP:n vuosittain maksamalla verkon käyttömaksulla, jonka määrä on 2 000 miljoonaa PTE, varmistetaan se, että verkon nykyinen omistaja saa erittäin korkean tuoton sijoittamalleen pääomalle.
- 28 Viidenneksi se seikka, että televisio-ohjelmien levitysverkoston uusi omistaja Portugal Telecom oli sietänyt käyttömaksujen maksuviivästyksiä RTP:n mutta ei SIC:n osalta, ei riidanalaisen päätöksen mukaan osoita, että kyseessä on tuki.

Koska Portugal Telecom ei ole luopunut erääntyneistä viivästyskoroista, joiden määrän on arvioitu maaliskuussa 1996 olleen noin 398 miljoona PTE, RTP:tä ei ole vapautettu niistä taloudellisista seuraamuksista, joita sen menettelyllä on ollut.

- 29 Kuudenneksi niiden investointitukien osalta, joista määrätään sopimusehtojen 14 kohdassa, jonka perusteella valtio voi osallistua RTP:n toteuttamiin investointeihin, komissio toteaa, että Portugalin viranomaisten antamien tietojen mukaan tällä perusteella ei tähän mennessä ole suoritettu maksuja.

Riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeen tapahtuneet seikat

- 30 Riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeen kantaja peruutti asiassa T-231/95 nostamansa laiminlyöntikanteen, joka tästä syystä poistettiin rekisteristä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 4.7.1997 antamalla määräyksellä.

- 31 Komissio ilmoitti 21.4.1997 päivätyllä kirjeellä kantajalle, että perehdyttyään Portugalin viranomaisten antamiin tietoihin se katsoi, että toisessa kantelussa ilmoitettujen RTP:n pääomankorottamisen ja vuoden 1994 obligaatiolainaan liittyvien toimenpiteiden, elokuvatoiminnan tukemiseen liittyvän sopimuksen ja vuosia 1996—2000 koskevan rakennemuutossuunnitelman perusteella ei ollut maksettu valtiontukea. Komissio totesi, että koska uusia seikkoja ei ollut ilmennyt, se ei aikonut jatkaa tämän kantelun tutkimista.

Oikeudenkäynti

- 32 Kantaja nosti nyt esillä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 3.3.1997 jättämällään kannekirjelmällä.
- 33 RTP, Portugalin tasavalta ja Yhdistynyt kuningaskunta toimittivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 28.7., 5.8. ja 18.8.1997 väliintulohakemukset, joissa ne pyysivät saada osallistua oikeudenkäyntiin vastaajan vaatimuksia tukevinä väliintulijoina, mitkä hakemukset hyväksyttiin laajennetun toisen jaoston puheenjohtajan 13.11.1997 antamilla määräyksillä. Ainoastaan Yhdistynyt kuningaskunta on jättänyt esittämättä väliintulokirjelmän eikä ole ollut edustettuna istunnossa.
- 34 Esittelevä tuomari siirrettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 21.9.1998 antamalla määräyksellä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laajennettuun ensimmäiseen jaostoon, minkä vuoksi asian käsittely on siirretty mainitulle jaostolle.
- 35 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu toinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn. Prosessinjohtotoimenpiteenä pääasian asianosaisia ja väliintulijoita kehoitettiin istunnossa vastaamaan kysymyksiin. Komissiota ja kantajaa kehoitettiin myös esittämään tiettyjä asiakirjoja ennen 13.11.1999, ja näin ne menettelivätkin asetetussa määräajassa. Kantaja jätti kuitenkin vielä 29.11.1999 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen jäljennöksen Supremo Tribunal Administrativon 16.6.1999 antamasta tuomiosta. Koska tämä asiakirja on esitetty myöhässä, sitä ei — kuten komissio ja RTP ovat huomautuksissaan esittäneet — oteta huomioon nyt esillä olevaa asiaa käsiteltäessä.

Asianosaisten ja väliintulijoiden vaatimukset

- 36 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- kumoaa riidanalaisen päätöksen

 - kumoaa komission 20.12.1996 päivätyllä kirjeellä tekemän päätöksen

 - määrää komission luovuttamaan tämän asian asiakirjoihin riidanalaisen päätösten perustana olleet hallinnolliset asiakirjat

 - velvoittaa vastaajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 37 Väliintulokirjelmän osalta tekemissään huomautuksissa kantaja vaatii lisäksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- jättää tutkittavaksi ottamatta perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohtaan (josta on tullut EY 86 artiklan 2 kohta) perustuvat väliintulijoiden väitteet

— velvoittaa väliintulijat vastaamaan väliintuloista aiheutuvista oikeudenkäyntikuluista.

38 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen perusteettomana

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

39 RTP vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen perusteettomana

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

40 Portugalin tasavalta vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen perusteettomana

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Kumoamisvaatimus, joka koskee 20.12.1996 päivättyä kirjettä

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten ja väliintulijoiden väitteet ja niiden perustelut

- 41 Komissio katsoo Portugalin tasavallan ja RTP:n tukemana, että ainoastaan riidanalainen päätös voi olla kanteen kohteena. Sitä vastoin 20.12.1996 päivätty kirje oli vain pelkkä tiedotus, joka ei ole kannekelpoinen.
- 42 Vastauksessaan kantaja myöntää, että komissio ei ole esittänyt lopullista kantansa muun muassa pääomankorotukseen ja RTP:n obligaatiolainaan liittyvän 20.12.1996 päivätyn kirjeen ensimmäisessä kohdassa ja että tämä kanta on ilmoitettu kantajalle komission 21.4.1997 päivätyssä kirjeessä tämän kanteen nostamisen jälkeen.
- 43 Sitä vastoin kirjeen toinen kohta sisältää kantajan mukaan kannekelpoisen toimenpiteen, sillä siinä ilmaistaan komission lopullinen kanta siihen, miten vuosina 1994—1996 maksettuja korvauksia on oikeudellisesti arvioitava. Kyse on näin ollen kantajan toisen kantelun hylkäävästä päätöksestä, jota on perusteltu pelkästään viittaamalla riidanalaisen päätöksen perusteluihin.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 44 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 173 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) mukaisen kumoamiskanteen kohteena olevia toimia tai päätöksiä voivat olla toimenpiteet, joilla on sellaisia sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin niin, että ne voivat muuttaa selvästi tämän oikeusasemaa (asia T-182/98, UPS Europe v. komissio, määräys 30.9.1999, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).
- 45 Lisäksi on muistutettava, että komission valtioneuvastioissa tekemät päätökset osoitetaan aina jäsenvaltioille. Tämä pätee myös silloin, kun nämä päätökset koskevat sellaisia valtion toteuttamia toimenpiteitä, joista on tehty kantelu ja joiden on väitetty olevan perustamissopimuksen vastaisia valtioneuvastioita, ja kun komissio päättää olla aloittamatta 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä, koska se arvioi joko, etteivät kantelussa ilmoitetut toimenpiteet ole perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitettuja valtioneuvastioita, tai että nämä tuet soveltuvat yhteismarkkinoille. Jos komissio tekee tällaisia päätöksiä ja ilmoittaa hyvän hallintotavan noudattamista koskevan velvoitteensa mukaisesti niistä kantelijoille, kantelijan on tarvittaessa nostettava kumoamiskanne tästä jäsenvaltiolle osoitetusta päätöksestä eikä kantelijalle itselleen osoitetusta kirjeestä (asia C-367/95, komissio v. Sytraval ja Brinks's France, tuomio 2.4.1998, Kok. 1998, s. I-1719, 45 kohta ja em. asia UPS Europe v. komissio, määräyksen 37 kohta).
- 46 Kuten kantaja myöntää, nyt esillä olevassa asiassa 20.12.1996 päivätyn kirjeen ensimmäisessä kohdassa, joka liittyy toisessa kantelussa ilmoitettuun tiettyihin toimenpiteisiin (ks. ed. 17 kohta), ei ilmoiteta komission kantaa asiaan. Siinä nimittäin vain ilmoitetaan SIC:lle, että Portugalin viranomaisille on osoitettu

tietojensaantipyynnöitä. Komissio on vasta 21.4.1997 päivätyllä kirjeellä ilmoittanut kantajalle päätöksestään lopettaa näiden toimenpiteiden tutkiminen. Tästä seuraa, että 20.12.1996 päivätyllä kirjeellä ei tältä kannalta katsoen ole oikeudellisia vaikutuksia.

47 Tämän viimeksi mainitun kirjeen RTP:lle vuosina 1994—1996 korvauksina maksettuihin rahoitustukiin liittyvän toisen kohdan osalta on syytä todeta, että siinä ainoastaan ilmoitetaan kantajalle komission riidanalaisessa päätöksessään ilmaisema kanta siihen, miten näitä toimenpiteitä oli perustamissopimuksen 92 artikla huomioon ottaen arvioitava.

48 On tosin todettava, että komissio on riidanalaisessa päätöksessä ottanut kantaa ainoastaan RTP:lle vuosina 1992—1995 maksettuihin rahoitustukiin tutkimatta vuodelle 1996 myönnettyä tukea. Nyt esillä olevassa asiassa 20.12.1996 ei päivätyä kirjettä kuitenkaan voida tämän seikan perusteella tulkita siten, että siihen sisältyisi tätä viimeksi mainittua tukea koskeva päätös. Kun komissiolle esitettiin istunnossa tätä koskeva kysymys, se ilmoitti, ettei se ollut tutkinut RTP:n vuonna 1996 saamaa rahoitustukea ja että toinen kantelu oli tältä osin vielä sen tutkittavana.

49 Koska 20.12.1996 päiväty kirje on siis pelkkä ilmoituskirje, se ei ole ominaispiirteiltään sellainen toimenpide, jolla olisi kantajan etuihin vaikuttavia sitovia oikeusvaikutuksia. Tästä seuraa, ettei kannetta oteta tutkittavaksi siltä osin kuin se koskee 20.12.1996 päivätyä kirjettä.

Riidanalaisen päätöksen kumoamisvaatimukset

Vaatimusten kohde

- 50 Aluksi on todettava, että kantaja on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen istunnossa esittämään kysymyksen antamassaan vastauksessa ilmoittanut, ettei nyt esillä olevalla kanteella pyritä kumoamaan riidanalaista päätöstä siltä osin kuin se koskee sitä hintaa, jonka Portugalin valtio maksoi ostaessaan RTP:n omistaman televisio-ohjelmien jakeluverkon, eikä siltä osin kuin se koskee sopimusehtojen 14 artiklassa tarkoitettua investointitukijärjestelmää, ja että kirjaaja on merkinnyt tämän ilmoituksen pöytäkirjaan.
- 51 Riidanalaisen päätöksen kumoamisvaatimukset on siis ymmärrettävä siten, että niissä vaaditaan kumoamaan riidanalainen päätös ainoastaan osittain eli siltä osin kuin se koskee RTP:n hyväksi toteutettuja toimenpiteitä, joihin kuuluvat vuosina 1992—1995 korvauksina maksettujen rahoitustukien myöntäminen, verovapautukset, televisio-ohjelmien jakeluverkon käytöstä perittävää maksua koskevat maksuhelpotukset ja Segurança socialille olevaa velkaa koskevat järjestelyt niihin liittyvine viivästyskorosta vapauttamisineen.

Pääasia

- 52 Kantaja perustelee kumoamisvaatimuksiaan kolmella kanneperusteella eli ensinnäkin menettelysääntöjen rikkomisella, toiseksi perusteluvollisuuden rikkomisella ja kolmanneksi perustamissopimuksen 92 artiklan rikkomisella.

Menettelysääntöjen rikkomista koskeva ensimmäinen kanneperuste

53 Kantajan kirjelmässä tämä kanneperuste jakautui alunperin kahteen osaan, eli osaan, jonka mukaan kantelijoita ei ollut etukäteen kuultu alustavan tutkintavaiheen aikana, ja osaan, jonka mukaan perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohtaa oli rikottu. Vastatessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen istunnossa esittämään kysymykseen, joka koski kanneperusteen ensimmäisen osan asianmukaisuutta edellä mainittu asiassa komissio vastaan Sytraval ja Brink's France annettu tuomio huomioon ottaen, kantaja on kuitenkin ilmoittanut luopuvansa tästä kanneperusteen osasta, minkä ilmoituksen kirjaaja on merkinnyt pöytäkirjaan. Nyt esillä oleva kanneperuste on siis ymmärrettävä siten, että se perustuu perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan rikkomiseen.

— Asianosaisten ja väliintulijoiden väitteet ja niiden perustelut

54 Kantaja väittää, että komissiolla oli velvollisuus aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrätty virallinen menettely ottaen huomioon ne epäilyt, joita sillä oli tai joita sillä olisi pitänyt olla kantajan perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan vastaisina ilmoittamien toimenpiteiden suhteen.

55 Kantajan mukaan on ensinnäkin osoitettu, että komissiolla oli vakavia epäilyksiä RTP:lle myönnettyjen verovapauksien ja maksuhelpotusten osalta, sillä tutkituaan asiaa kaksi ja puoli vuotta ja saatuaan Portugalin viranomaisten vastaukset se edelleen totesi 31.1.1996 päivätyssä näille osoitetussa kirjeessä, että nämä toimenpiteet ”näytt[ivät] olevan valtiontukia” ja pyysi näitä tästä syystä perustelemaan niiden soveltuvuuden yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan perusteella.

56 Toiseksi komission olisi pitänyt sitäkin suuremmalla syyllä epäillä kantajan kantelussaan ilmoittamien korvausten soveltuvuutta perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan kannalta katsoen, sillä se oli eräässä vuonna 1994 teke-

mässään päätöksessä katsonut, että tietyt vastaavanlaiset korvaukset, jotka Portugalin hallitus oli myöntänyt kansalliselle lentoyhtiölle, olivat valtiontukia (niistä tappioista, joita TAP:lle aiheutuu yhteyksien ylläpidosta Azorien ja Madeiran itsehallintoalueille; 6.7.1994 tehty komission päätös 94/666/EY, EYVL L 260, s. 27). Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-106/95, FFSA ym. vastaan komissio, 27.2.1997 antamasta tuomiosta (Kok. 1997, s. II-229) seuraa, että vaikka tuen myöntämisellä pyritään korvaamaan yleishyödyllisten tehtävien suorittamisesta aiheutuvat kustannukset, kyseistä toimenpidettä pidetään tästä huolimatta valtiontukena perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdan määräysten, joita komissio ei riidanalaisessa päätöksessään kuitenkaan aikonut soveltaa, tätä estämättä.

- 57 RTP:n Segurança socialille olevaa velkaa koskevien järjestelyjen ja erääntyneiden viivästyskorkojen perimättä jättämisen osalta kantaja toteaa kolmanneksi, että jos komissio olisi antanut sille mahdollisuuden kommentoida Portugalin hallituksen antamia selvityksiä, se olisi voinut havaita, että todellisuudessa kyse oli asetuksella myönnetystä poikkeuksellisesta velan alentamisesta, josta ainoastaan RTP hyötyi. Väite, jonka mukaan tällainen velan alentaminen kuuluu kahden yrityksen välisiin suhteisiin, on virheellinen, koska riidan taustalla oleva ongelma liittyi maksujen määräytymisperustetta koskevaan Portugalin lainsäädäntöön ja koski kaikkia verovelvollisia.
- 58 Lopuksi se, että komissiolta oli kulunut yli kolme vuotta ennen kuin se oli onnistunut esittämään alustavan kannanoton, osoittaa joka tapauksessa, että perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrätyn menettelyn aloittaminen oli tarpeellista. Koska komission oli ollut mahdotonta pelkän alustavan tutkinnan perusteella vakuuttua asiasta, sen olisi pitänyt aloittaa perusteellinen tutkinta aloittamalla menettely kuten oikeuskäytännössä edellytetään (ks. muun muassa asia 84/82, Saksa v. komissio, tuomio 20.3.1984, Kok. 1984, s. 1451, 13 kohta). Kantaja toteaa tältä osin, että vaikka voidaankin myöntää, että asianmukaisesti ilmoitettujen tukien alustavalle tutkinnalle oikeuskäytännössä asetettu kahden kuukauden pituinen määräaika (ks. muun muassa asia 120/73, Lorenz, tuomio 11.12.1973, Kok. 1973, s. 1471; Kok. Ep. II, s. 177) ei välttämättä sovellu jo sovellettaviin toimenpiteisiin, joista ei ole annettu tietoa, komissiolla on tällaisessa tapauksessa kuitenkin myös velvollisuus aloittaa menettely ”perusteettomasti viivyttämättä” (asia 223/85, RSV v. komissio,

tuomio 24.11.1987, Kok. 1987, julkisasiamies Sir Gordon Slyninin ratkaisu-ehdotus, ss. 4617 ja 4646). Jos näistä toimenpiteistä ei ole ilmoitettu, komission edellytetään toimivan ripeästi, jottei tiedonantovelvollisuuden laiminlyönteitä valtioita suosittaisi.

- 59 Kantaja korostaa, että menettelyn aloittamisella olisi nyt esillä olevassa asiassa ollut merkittäviä seurauksia. Se olisi ensinnäkin antanut komissiolle mahdollisuuden käyttää kaikkia tarvittavia tutkintakeinoja ratkaistakseen asian kaikkien siihen liittyvien seikkojen perusteella. Lisäksi kantajalle olisi tarjoutunut mahdollisuus kantelun tekijänä esittää huomautuksensa taatakseen, että sen intressit otettaisiin huomioon. Lopuksi koska komissiolla on yksinomainen toimivalta ratkaista tukien soveltuvuus yhteismarkkinoille, sillä on kantajan mukaan velvollisuus ottaa kantaa kaikkiin kantelussa esitettyihin seikkoihin.
- 60 Kantaja kiistää komission väitteen, jonka mukaan kantaja voi saattaa asian kansallisten tuomioistuinten käsiteltäväksi, ja toteaa tältä osin, että tällaisten oikeudenkäyntien vireillepano ei liity komission velvollisuuteen noudattaa perustamissopimuksen 93 artiklassa määrättyjä menettelysääntöjä. Kantaja korostaa joka tapauksessa valittaneensa useita kertoja Supremo Tribunal Administrativoon. Vaikka tämä ensin olikin kumonnut ministeriön päätöksen, jolla RTP:lle vuonna 1993 myönnetyn korvauksen määrä oli vahvistettu, koska valtion käyttämää laskentatapaa ei ollut perusteltu (tuomio 13.2.1996), sama tuomioistuin oli sittemmin täysistunnossa 23.6.1998 annetussa tuomiossa katsonut, ettei tämä toimenpide ollut kannekelpoinen. Supremo Tribunal Administrativo ei siis ollut voinut lausua siitä, millaisina ilmoitettuja toimenpiteitä oli perustamissopimuksen 92 ja 93 artikla huomioon ottaen oikeudellisesti pidettävä. Portugalin tuomioistuimissa on vireillä myös muita oikeudenkäyntejä, jotka koskevat sittemmin maksettuja korvauksia ja Segurança socialin saatavasta luopumisia.
- 61 Komissio väittää, ettei sillä ole velvollisuutta aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrättyä menettelyä, jos sillä on vaikeuksia määrittää

kyseisten toimenpiteiden oikeudellista luonnetta. Perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaan menettelyn aloittamisesta seuraa se, että jäsenvaltiolla on velvollisuus lykätä tuen myöntämistä, ja tällä velvollisuudella on lisäksi välitön oikeusvaikutus sekä tiedoksiannettuihin että tiedoksiannattamatta jääneisiin tukiin (em. asia Lorenz). Väitettyjen tukitoimien lykkäämisellä voi olla vakavia taloudellisia vaikutuksia, jos sittemmin todetaan, että nämä toimenpiteet soveltuvat yhteismarkkinoille tai jopa, ettei kyse ole valtiontuista.

- 62 Jos kantaja olisi halunnut, että Portugalin viranomaiset keskeyttävät ilmoitettujen tukien myöntämisen, sen olisi komission mukaan pitänyt saattaa asia Portugalin tuomioistuinten käsiteltäväksi odottaessaan komission tutkintamenettelyn päättymistä. Komissio toteaa tältä osin, että vaikka asia olisikin samanaikaisesti komission käsiteltävänä, kansalliset tuomioistuimet ovat toimivaltaisia tutkimaan jäsenvaltioiden toteuttamien sellaisten toimenpiteiden pätevyyden, joilla täytäntöönpannaan sellaisia tukia, joiden lainmukaisuus on riitautettu, turvatakseen yksityisten oikeudet (asia C-354/90, *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires ja Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon*, tuomio 21.11.1991, Kok. 1991, s. I-5505 ja asia C-39/94, *SFEI ym.*, tuomio 11.7.1996, Kok. 1996, s. I-3547). Kantaja on sitä paitsi maininnut kantelussaan nostaneensa kanteita kansallisissa tuomioistuimissa riitauttaakseen RTP:lle myönnettyt tuet ja kääntyneensä viranomaisten sekä kilpailuneuvoston puoleen.
- 63 Komissio katsoo joka tapauksessa, ettei sillä nyt esillä olevassa asiassa ole ollut velvollisuutta aloittaa menettelyä.
- 64 Komission mukaan Portugalin viranomaisille osoitetun 31.1.1996 päivätyn kirjeen nojalla voidaan sulkea pois epäily siitä, että verovapautukset ja TDP-verkon käyttömaksulle myönnetty maksuaika olisivat olleet valtiontukea. Lisäselvityksiä oli pyydetty vain siitä syystä, että komissio olisi voinut päättää, oliko kyse valtiontuesta. Koska sellaisia seikkoja ei ollut esitetty, jotka olisivat olleet tarpeen tilanteen oikean arvioinnin kannalta asiaa ratkaistaessa, komissio katsoo, ettei se voinut harkitsemattomasti aloittaa menettelyä.

- 65 Segurança socialille olevaa velkaa koskevien järjestelyjen osalta komissio toteaa, että RTP:n kanssa oli tehty sittemmin asetuksella vahvistettu vapaaehtoinen akordi sen estämiseksi, ettei tiettyjen palkanlisien, joiden perustuslainmukaisuus oli epävarmaa, verottamista koskevien kansallisten sääntöjen tulkinnasta nostettaisi kanteita.
- 66 Väite, jonka mukaan menettelyn aloittaminen olisi mahdollistanut sen, että komissio olisi voinut kiirehtimättä määrittää kantansa ja ottaa paremmin huomioon kantelijan intressit, on komission mukaan virheellinen. Komissio muistuttaa, että sillä ei ole yksinomaista toimivaltaa arvioida tukien olemassaoloa, mistä seuraa, että kantaja ei ollut jäänyt ilman oikeussuojaa vain siitä syystä, ettei menettelyä ollut aloitettu, sillä se oli voinut saattaa asian kansallisten tuomioistuinten käsiteltäväksi. Lisäksi riidanalainen päätös on kannekelpoinen.
- 67 Lopuksi se, että alustava tutkinta kestää pitkään, ei sinänsä tarkoita sitä, että perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrätty menettely on aloitettava. Komissio ei nyt esillä olevassa asiassa ollut jättänyt toimimatta, ja olisi ollut harkitsematonta aloittaa menettely omaamatta kaikkia tietoja niistä seikoista, jotka koskevat Euroopan audiovisuaalisen alan yleisiä ongelmia, ja ilman kansallisten viranomaisten toimittamia selvityksiä.
- 68 Portugalin tasavalta katsoo, että komissiolla on velvollisuus aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrätty menettely vain silloin, kun se epäilee tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoilla, mutta ei silloin, kun toimenpiteitä ainoastaan arvioidaan perustamissopimuksen 92 artiklan valossa. Se seikka, että komission on suoritettava — kuten nyt esillä olevassa asiassa — monitahoinen, jatkuva ja pitkällinen tosiseikkoja koskeva arviointi, ei kuitenkaan merkitse sitä, että arvioinnin päätteeksi välttämättä todettaisiin, että kyse on valtiontuista. Komission tehtäviin kuuluu tältä osin yhtäältä päättää, riittävätkö sen käytävissä olevat tiedot siihen, että se voi kieltäytyä pitämästä jotakin toimenpidettä valtiontukena, ja toisaalta käyttää tähän tarkoitukseen mielestään tarpeeksi aikaa ja keinoja.

- 69 RTP yhtyy komission väitteisiin ja toteaa erityisesti, että kilpailusääntöjä ei sovelleta televisioalaan, joten riidanalaisiin korvauksiin ei sovelleta perustamissopimuksen 92 artiklaa eikä komissio valvo niitä.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 70 Perustamissopimuksen 93 artiklassa määrätyn menettelyn osalta on erotettava toisistaan yhtäältä 3 kohdassa määrätty tukien alustava tutkintamenettely, jolla pyritään ainoastaan siihen, että komissio voisi ottaa alustavasti kantaa siihen, onko kyseinen toimenpide valtiontuki, ja siihen, soveltuuko kyseinen tuki osittain tai kokonaan yhteismarkkinoille, ja toisaalta 2 kohdassa tarkoitettu varsinainen tutkimisvaihe. Vasta tässä viimeisessä vaiheessa, jonka kuluessa komissio pyrkii saamaan täydelliset tiedot kaikista asiaan liittyvistä seikoista, komissiolla on perustamissopimuksen perusteella velvollisuus antaa asianomaisille mahdollisuus esittää huomautuksensa (ks. mm. asia C-198/91, *Cook v. komissio*, tuomio 19.5.1993, Kok. 1993, s. I-2487, 22 kohta ja asia C-225/91, *Matra v. komissio*, tuomio 15.6.1993, Kok. 1993, s. I-3203, 16 kohta).
- 71 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely on välttämätön silloin, kun komissiolla on suuria vaikeuksia arvioidessaan tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Komissio voi siis pysyttäytyä 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitettussa alustavassa vaiheessa ja tehdä myönteisen päätöksen tuen soveltuvuudesta vain, jos se tämän alustavan tutkinnan päättyessä on vakuuttunut siitä, että tuki on yhteensopiva perustamissopimuksen kanssa. Jos komissio on sitä vastoin tässä alustavassa tutkimuksessa tullut toisenlaiseen tulokseen tai ei ole kyennyt ratkaisemaan kaikkia niitä ongelmia, joita on esiintynyt arvioitaessa tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille, sillä on velvollisuus hankkia kaikki tarpeelliset selvitykset ja aloittaa tätä varten 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely (em. asia komissio v. *Sytraval ja Brink's France*, tuomion 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 72 Tästä oikeuskäytännöstä seuraa myös, että komissiolla on velvollisuus aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely, jos se ei ole alustavan tutkinnan avulla voinut ratkaista kaikkia niitä ongelmia, joita liittyy sen arvioimiseen, onko sen käsiteltäväksi saatettu valtion toimenpide perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea, ainakin silloin, kun se ei ole voinut vakuuttua siitä, että kyseinen toimenpide — vaikka sitä pidettäisiinkin valtioneutena — soveltuu tästä huolimatta yhteismarkkinoille (asia T-11/95, BP Chemicals v. komissio, tuomio 15.9.1998, Kok. 1998, s. II-3235, 166 kohta).
- 73 Nyt esillä olevassa asiassa on kiistatonta, että komissio on tehnyt riidanalaisen päätöksen aloittamatta perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrättyä menettelyä ja että se on katsonut, että sen arvioitaviksi saatetut kuusi tukiryhmää eivät ole perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tukia. On myös todettava, että komissio ei ole tutkinut, sopivatko kyseiset toimenpiteet — jos niitä pidettäisiin tukina — yhteismarkkinoille joko perustamissopimuksen 92 artiklan 2 tai 3 kohdan taikka perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdan nojalla.
- 74 Tästä syystä on tutkittava, toivatko tämän kanteen kohteena olevaa neljää toimenpideryhmää koskevat komission arvioinnit, joihin se on perustanut alustavan tutkintavaiheen päätteeksi tekemänsä näiden toimenpiteiden kannalta edullisen päätöksen, esille sellaisia ongelmia, joiden nojalla perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen menettelyn aloittaminen olisi ollut perusteltua.
- 75 Komissio on riidanalaisessa päätöksessään todennut Portugalin valtion RTP:lle korvauksina maksamien rahoitustukien osalta, etteivät ne olleet perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tukia siitä syystä, että niillä oli tarkoitus korvata tälle yritykselle kuuluvien julkisen palvelun velvoitteiden täyttämistä aiheuttavia tosiasiallisia kustannuksia. Erityisesti on muistutettava, että komissio on vuosina 1993—1995 maksettujen korvausten osalta katsonut, että "[näistä] siirroista aiheutuvalle rahoitusedulla ei ole ylitetty sitä,

mikä oli ankarasti ottaen välttämätöntä sopimusehdoissa määrättyjen julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi” (ks. edellä 22 kohta). Vuoden 1992 osalta komissio on myös käyttänyt perusteena sitä, ettei ”liiallista korvausta” ollut maksettu, mikä päätelmä perustui RTP:lle tuona vuonna maksetun korvauksen vähäisyyteen, päättäessään, ettei tämä ollut tuki (ks. edellä 23 kohta).

- 76 Perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa: ”Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.”
- 77 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tällä määräyksellä pyritään estämään se, että valtion viranomaiset myöntävät sellaisia etuuksia, jotka tavalla tai toisella vääristävät tai uhkaavat vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa siten, että se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (asia C-387/92, Banco Exterior de España, tuomio 15.3.1994, Kok. 1994, s. I-877, 12 kohta ja em. asia SFEI ym., tuomion 58 kohta).
- 78 Sen arvioimiseksi, onko valtion toimenpidettä pidettävä tukena, on määritettävä, saako edunsaajayritys sellaista taloudellista etua, jota se ei olisi saanut markkinoilla sovellettavien tavanomaisten ehtojen mukaan (em. asia SFEI ym., tuomion 60 kohta; asia C-342/96, Espanja v. komissio, tuomio 29.4.1999, Kok. 1999, s. I-2459, 41 kohta ja asia C-256/97, DM Transport, tuomio 29.6.1999, Kok. 1999, s. I-3913, 22 kohta).
- 79 Kuten komissio on itse todennut riidanalaisessa päätöksessään, nyt esillä olevassa asiassa RTP saa sille vuosittain korvauksina maksetuista rahoitustuista ”taloudellista etua”.

- 80 Lisäksi riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, että RTP:lle vuosina 1992—1995 maksettujen tukien määrä on ollut 15—18 prosenttia vuosittaisista kokonaisvaroista (ks. edellä 20 kohta), koska RTP:llä on sen kanssa mainosmarkkinoilla välittömästi kilpailevien muiden televisiokanavien tavoin myös mainostuloja.
- 81 Kun komissio on riidanalaisessa päätöksessään todennut, että RTP saa ”taloudellista etua” kyseisten rahoitustukien perusteella, millä näytetään vääristettävän olemassa olevaa kilpailua toisten televisioalan toimijoiden kanssa, sillä on ollut vähintäänkin suuria vaikeuksia perustella toteamuksensa, jonka mukaan nämä toimenpiteet eivät olleet tukia.
- 82 Se seikka, että riidanalaisen päätöksen mukaan kyseisillä tuilla pyritään ainoastaan korvaamaan RTP:lle kuuluvista julkisen palvelun velvoitteista aiheutuva lisäkustannus, ei tarkoita sitä, ettei niitä voitaisi pitää perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitettuina tukina.
- 83 Perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa valtion toimenpiteitä ei nimittäin erotella niiden syiden tai tavoitteiden perusteella, vaan ne määritetään siinä niiden vaikutusten perusteella (asia C-56/93, Belgia v. komissio, tuomio 29.2.1996, Kok. 1996, s. I-723, 79 kohta ja asia C-241/94, Ranska v. komissio, tuomio 26.9.1996, Kok. 1996, s. I-4551, 20 kohta). Tuen käsite on näin ollen objektiivinen ja sen kannalta merkittävää on ainoastaan se, annetaanko valtion toimenpiteellä jokin etu yhdelle tai useammalle yritykselle (asia T-67/94, Ladbroke Racing v. komissio, tuomio 27.1.1998, Kok. 1998, s. II-1, 52 kohta).
- 84 Kuten oikeuskäytännöstä ilmenee, tästä seuraa muun muassa, että se seikka, että viranomaiset myöntävät yritykselle rahoitusetuuden korvatakseen kustannukset, joita kyseiselle yritykselle väitetään aiheutuvan sille kuuluvista julkisen palvelun velvoitteista, ei estä pitämästä tätä toimenpidettä perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tukena, mutta tämä seikka voidaan tästä

huolimatta ottaa huomioon, kun kyseisen tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille tutkitaan perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdan nojalla (ks. em. asia FFSA ym. v. komissio, 178 ja 199 kohta ja asia C-174/97 P, määräys 25.3.1998, Kok. 1998, s. I-1303, 33 kohta, jolla em. asia vahvistetaan). Tältä osin on syytä todeta, että nyt esillä olevassa asiassa, toisin kuin asiassa FFSA ym. vastaan komissio annettuun tuomioon johtaneessa asiassa, komissio ei ole riidanalaisessa päätöksessään soveltanut perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdassa määrättyä poikkeusta eikä varsinkaan tässä määräyksessä määrättyjä erityisedellytyksiä, eikä väitäkään näin menetelleensä.

- 85 Tästä seuraa, että komissiolla on ollut suuria vaikeuksia siinä arvioinnissa, jonka nojalla se on todennut, että RTP:lle korvauksina maksetut rahoitustuet eivät olleet tukia, ja että nämä vaikeudet olisivat edellyttäneet perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrätyn menettelyn aloittamista, koska näiden tukien soveltuvuutta yhteismarkkinoille ei ollut osoitettu.
- 86 Toiseksi komissio on riidanalaisessa päätöksessä todennut RTP:lle myönnettyjen verovapautusten ja maksuhelpotusten osalta, että nämä kaksi toimenpideryhmää eivät nekään olleet perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tukia (ks. edellä 25 ja 28 kohta).
- 87 On kuitenkin syytä todeta, että komissio ilmoitti Portugalin viranomaisille osoitetussa 31.1.1996 päivätyssä kirjeessä, että ”alustavan tutkinnan jälkeen nämä [toimenpiteet] vaikut[tivat] perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvilta valtiontuilta” ja kysyi näin ollen näiltä, pitivätkö ne niitä yhteismarkkinoille soveltuvina (ks. edellä 13 kohta).
- 88 Tästä syystä on tutkittava, osoittavatko nämä komission tekemät kyseisiä toimenpiteitä koskevat arvioinnit ja se, että se pyysi Portugalin viranomaisilta alustavan tutkintavaiheen aikana tietoja, sen, että — kuten kantaja väittää — olemassa oli sellaisia suuria vaikeuksia, jotka edellyttivät perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyn aloittamista.

- 89 Oikeuskäytännöstä ilmenee, että pelkästään sitä, että komission ja asianomaisen jäsenvaltion välillä käydään keskusteluja alustavan tutkintavaiheen aikana ja että komissio saattaa tässä yhteydessä pyytää lisätietoja sen tutkittavina olevista toimenpiteistä, ei voida sinänsä pitää osoituksena siitä, että tällä toimielimellä on suuria arviointivaikeuksia (ks. em. asia *Matra v. komissio*, tuomion 38 kohta). Komission ja asianomaisen jäsenvaltion välillä tämän menettelyvaiheen aikana käydyt keskustelut saattavat kuitenkin joskus sisällöltään olla sellaisia, että ne osoittavat tällaisia vaikeuksia olevan (ks. em. asia *Saksa v. komissio*, tuomion 14 kohta).
- 90 Nyt esillä olevassa asiassa on todettava, että komission 31.1.1996 päivättyä kirjettä ennen oli jo esitetty kyseisiä toimenpiteitä koskeva ensimmäinen tietojensaantipyynnö, johon Portugalin viranomaiset olivat vastanneet 14.12.1995 päivättyllä kirjeellä. On myös riidantonta, että tämä uusi tietojensaantipyynnö esitettiin yli 30 kuukautta sen jälkeen, kun kantaja oli 30.7.1993 jättämässään kantelussa ilmoittanut RTP:lle myönnettyistä verovapautuksista, ja melkein 24 kuukautta sen jälkeen, kun komissiolle oli ilmoitettu televisio-ohjelmien jakeluverkon toimintaa hoitavan julkisoikeudellisen laitoksen RTP:lle myöntämistä maksuhelpotuksista. Toisaalta, kuten komissio on 31.12.1996 päivätyssä kirjeessään todennut, tämä uusi tietojensaantipyynnö tehtiin näitä toimenpiteitä koskevan ”alustavan tutkinnan päätyttyä”. Näiden seikkojen perusteella on siis syytä katsoa, että ajankohtana, jona edellä mainittu kirje osoitettiin Portugalin viranomaisille, komissio oli jo suorittanut oikeuskäytännössä tarkoitetun ilmoitettuja toimenpiteitä koskevan ”alustavan tutkinnan”.
- 91 Tältä osin on muistutettava, että komissio saa lopettaa menettelyn perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun alkuvaiheen jälkeen tehtävään, ilmoittamatta jätetyn valtion tuen sallivaan päätökseen ainoastaan, jos se heti asian alustavan tutkinnan perusteella vakuuttuu joko siitä, ettei kysymyksessä olevaa valtion toimenpidettä voida pitää 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tukena, tai siitä, että vaikka kysymyksessä olisi valtion tuki, se kuitenkin soveltuu yhteismarkkinoille (asia *T-95/96, Gestevisión Telecinco v. komissio*, tuomio 15.9.1998, Kok. 1998, s. II-3407, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 92 Komission 31.1.1996 päätystä Portugalin viranomaisille osoitetusta kirjeestä ilmenee, että se katsoi suorittamansa alustavan tutkinnan päätteeksi, että RTP:lle myönnetyt verovapautukset ja maksuhelpotukset olivat perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tukia, ja että sen sijaan, että se olisi voinut päättää menettelyn näitä toimenpiteitä koskevalla hyväksyvällä päätöksellä, sillä oli vakavia epäilyjä niiden soveltuvuudesta yhteismarkkinoille.
- 93 Tämä toteamus on lisäksi vahvistettu myöhemmin 16.4.1996 päivätyssä kirjeessä, jonka komissio lähetti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämän kirjallisen kysymyksen johdosta ja jonka komissio osoitti Portugalin viranomaisille saatuaan pyyntöönsä näiden vastauksen.
- 94 Komissio totesi uudelleen verovapautusten osalta seuraavasta; ”[Tämä toimenpide] on perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki ja [— —] tästä syystä Portugalin viranomaisten olisi syytä ilmoittaa, perustuuko tämä tuki niiden mukaan johonkin perustamissopimuksen 92 artiklassa määrättyyn poikkeukseen.”
- 95 RTP:lle myönnettyjen televisio-ohjelmien levitysverkon käyttöön liittyvien maksuhelpotusten osalta komissio pyysi ilmoittamaan ne syyt, joiden vuoksi RTP:hen ja SIC:hen sovelletut hinnat erosivat toisistaan, ja RTP:n maksettavaksi kuuluvien erääntyneiden viivästyskorkojen määrän, huomauttaen, että ”TDP-verkko on julkista omaisuutta ja että kaikki sen mahdollisesti myöntämät sellaiset etuuskohtelut, joita markkinasääntöjä noudattaen toimiva yksityinen yritys ei soveltaisi, voivat olla valtiontukia”. Tältä osin on nimittäin korostettava, että oikeuskäytännön mukaan viivästyskorot ja -maksut, joita yritys saattaa joutua maksamaan julkisoikeudelliselle laitokselle vastikkeeksi merkittävistä maksuhelpotuksista, eivät kokonaan poista kyseisen yrityksen saamaa etua. Tällaiset yritykselle harkinnanvaraisesti myönnettävät maksuhelpotukset ovat valtiontukia, jos saadun taloudellisen edun suuruus huomioon ottaen tämä yritys ei

ilmiselvästi olisi saanut vastaavia helpotuksia kyseisen julkisoikeudellisen velkojan kanssa samassa tilanteessa olevalta yksityiseltä velkojalta (em. asia DM Transport, tuomion 21 ja 30 kohta).

- 96 Näin ollen on syytä katsoa, että sen lisäksi, että komissiolla oli toimittamansa alustavan tutkinnan päättyessä tosiasiallisesti suuria vaikeuksia arvioida kyseisiä toimenpiteitä suhteessa tuen käsitteeseen, sillä oli myös suuria vaikeuksia määrittää niiden soveltuvuus yhteismarkkinoille, mistä syystä sillä oli velvollisuus aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrätty menettely.
- 97 Kolmanneksi riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, että RTP:n Segurança socialille olevaa määrältään 2 189 miljoonan PTE:n suuruista velkaa, joka oli syntynyt RTP:n jätettyä 1983—1989 välisenä aikana maksamatta säädetyt palkanlisien perusteella suoritettavat sosiaaliturvavakuutusmaksut, järjesteltiin vuonna 1993, ja että se vapautettiin tähän liittyvien viivästyskorkojen ja -maksujen maksamisesta. Komissio on katsonut, ettei kyse ole tuesta ja perustellut tätä sillä, että ilmoitettu toimenpide perustui RTP:n ja Segurança socialin väliseen sopimukseen, jolla pyrittiin välttämään kyseisten vakuutusmaksujen lainmukaisuutta koskeva oikeudenkäynti. Komission mukaan Segurança social oli toiminut lähes samalla tavoin kuin vastaavassa tilanteessa oleva yksityinen toimija.
- 98 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että jos sosiaaliturvamaksujen kantamiseen toimivaltainen julkisoikeudellinen laitos sietää sen, että yritys suorittaa nämä maksut myöhässä, se antaa tällaiselle yritykselle huomattavan liiketoimintaedun alentamalla sen vastattavaksi sosiaaliturvajärjestelmän tavanomaisen soveltamisen mukaan kuuluvia kustannuksia (em. asia DM Transport, tuomion 19 kohta). Tällaisista veloista kannetaan yleensä korkoja, joilla pyritään korvaamaan velkojalle siitä aiheutunut vahinko, että velallinen on täyttänyt velanmaksuveloitteensa myöhässä, eli kyseiset korot ovat viivästyskorkoja (em. asia Espanja v. komissio, tuomion 48 kohta).

- 99 Tästä samasta oikeuskäytännöstä ilmenee, että jos yrityksen ja sosiaaliturvamaksujen kantamiseen toimivaltaisen julkisoikeudellisen laitoksen välillä tehdään maksuhelpotuksia käsittäviä järjestelyjä, tämän julkisoikeudellisen velkojana toimineeksi väitetyn velkojan toimintaa on verrattava sellaisen kuvitteellisen yksityisen velkojan toimintaan, joka on velalliseensa nähden samanlaisessa tilanteessa ja joka yrittää periä saamisiaan (em. asia DM Transport, tuomion 25 kohta ja em. asia Espanja v. komissio, tuomion 46 kohta). Näin ollen ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että saataviaan perivä yksityinen velkoja toimii juuri siten, kuin sosiaaliturvalaitos ja sen velallinen ovat toimineet tehdessään sopimuksen, jolla pyritään välttämään oikeudenkäynteihin liittyvät epävarmuudet.
- 100 Itse riidanalaisesta päätöksestä ilmenee kuitenkin, että — kuten kantaja on kantelussaan väittänyt komission sitä kiistämättä — ”velkaa koskevista järjestelyistä ja vastaavien sakkojen ja korkojen perimättä jättämisestä on määrätty valtiovarainministeriön ja sosiaaliministeriön yhteisessä asetuksessa” eikä Segurança socialin ja RTP:n välisessä sopimuksessa. Kuten kantaja on kantelussaan todennut, ei ole myöskään kiistetty, että ilmoitettua lainsäädäntötointa, jolla poiketaan sosiaaliturvalainsäädännöstä, ei sovelleta muihin asianomaisiin yhtiöihin.
- 101 Tästä seuraa, että nyt esillä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa komissio on aikonut käyttää RTP:lle myönnettyjen etujen hyväksymisperusteena yksinomaan Portugalin sosiaaliturvalaitoksen menettelyä, komissiolla olisi pitänyt olla täydellisemmät tiedot siitä, millainen ilmoitettu toimenpide todellisuudessa oli, jotta se olisi voinut vastata kantajan kantelussa esitettyihin vastaväitteisiin. Näin ollen sen tehtäviin kuului aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrätty menettely, jotta se olisi kaikki tarvittavat lausunnot saatuaan voinut tarkistaa, oliko sen arviointi, joka lisätietojen puuttuessa oli omiaan aiheuttamaan suuria vaikeuksia, perusteltu.

- 102 Lopuksi on korostettava, että oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan nojalla suoritettavaan alustavaan tutkintaan yleensä kuluvan ajan huomattava ylittäminen voi yhdessä muiden seikkojen kanssa johtaa siihen, että komissiolla on katsottava olleen sellaisia suuria arviointivaikeuksia, jotka edellyttävät perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrätyn menettelyn aloittamista (em. asia Saksa v. komissio, tuomion 15 ja 17 kohta).
- 103 Jos asianomainen valtio ei ole antanut tietoa riidanalaisista valtion toimenpiteistä, kuten nyt esillä olevassa on asian laita, komissiolla tosin ei ole velvollisuutta aloittaa näitä toimenpiteitä koskevaa alustavaa tutkintaa edellä mainitussa asiassa Lorenz annetussa tuomiossa tarkoitetun kahden kuukauden pituisen määräajan kuluessa (em. asia Gestevisión Telecinco v. komissio, tuomion 79 kohta).
- 104 Tämä ratkaisu perustuu tarpeeseen ottaa huomioon asianomaisen jäsenvaltion perusteltu intressi siihen, että komissiolle tiedoksiannettujen toimenpiteiden lainmukaisuus ratkaistaan nopeasti. Näin ei ole silloin, kun jäsenvaltio on toteuttanut toimenpiteitä antamatta niistä etukäteen tietoa komissiolle. Jos tämä valtio on epävarma siitä, ovatko suunnitellut toimenpiteet valtioneukia, sen on mahdollista turvata intressinsä antamalla toimenpidehankkeesta tieto komissiolle, jolla on velvollisuus ottaa kantaa asiaan kahden kuukauden pituisen määräajan kuluessa (em. asia SFEI ym., tuomion 48 kohta ja em. asia Gestevisión Telecinco v. komissio, tuomion 78 kohta).
- 105 Kun kolmannet henkilöt, joita asia koskee, ovat kannelleet komissiolle valtion toimenpiteistä, joista ei ole annettu tietoa 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti, komissiolla on perustamissopimukseen sisältyviin valtioneukimääräyksiin perustuvan hallinnollisen menettelyn asianmukaisen kulun turvaamiseksi velvollisuus tässä määräyksessä määrätystä alustavassa käsittelyvaiheessa tutkia kantelut huolellisesti ja puolueettomasti (em. asia Gestevisión Telecinco v. komissio,

tuomion 53 kohta ja em asia komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomion 62 kohta). Tästä seuraa muun muassa, että kun komissio on aloittanut perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan nojalla tehdyn kantelun kohteena olevien valtion toimenpiteiden alustavan tutkinnan, se ei voi pitkittää sitä loputtomasti (em. asia Gestevisión Telecinco v. komissio, tuomion 74 kohta).

- 106 Nyt esillä olevassa asiassa on huomattava, että 7.11.1996 päivätty riidanalainen päätös on tehty kantajan yli 39 kuukautta aikaisemmin eli 30.7.1993 tekemän ensimmäisen kantelun alustavan tutkinnan päätteeksi ja joka tapauksessa melkein 33 kuukautta sen jälkeen, kun kantaja 12.4.1994 täydensi kanteluaan.
- 107 Oikeuskäytännön mukaan nämä ajat ylittävät merkittävästi sen ajan, joka vaaditaan tavanomaiseen alustavaan tutkintaan (em. asia Saksa v. komissio, tuomion 15 kohta, em. asia Gestevisión Telecinco v. komissio, tuomion 80 ja 81 kohta ja em. asia komissio v. Sytraval ja Brink's France, julkisasiamies Lenzin ratkaisuehdotus, Kok. 1998, s. I-1723, 92 kohta), jolla pyritään ainoastaan mahdollistamaan se, että komissio voi ottaa alustavan kannan siihen, miten sen käsiteltäväksi saatettuja toimenpiteitä on arvioitava, ja siihen, soveltuvatko ne yhteismarkkinoille.
- 108 Kaikkien näiden seikkojen perusteella on siis syytä katsoa, että komissio ei ollut alustavan tutkinnan päättyessä kyennyt ratkaisemaan kaikkia niitä vaikeuksia, joita oli tullut esille tutkittaessa, olivatko sen arvioitaviksi saatetut riidanalaiset toimenpiteet perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valtiontukia. Koska näiden toimenpiteiden soveltuvuutta yhteismarkkinoille ei ollut osoitettu riidanalaisessa päätöksessä, komission olisi pitänyt aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrätty menettely tarkistaakseen kaikkien tarvittavien lausuntojen hankkimisen jälkeen, oliko sen arviointi perusteltu.

- 109 Koska komissio ei aloittanut tätä menettelyä, riidanalainen päätös on kumottava niiltä osin kuin se koskee Portugalin valtion RTP:n hyväksi toteuttamia toimenpiteitä, joihin kuuluvat korvauksina maksetut rahoitustuet, verovapautukset, televisio-ohjelmien levitysverkon käyttöä koskevat maksuhelpotukset ja sosiaaliturvamaksujen laiminlyönnin perusteella syntynyttä velkaa koskevat järjestelyt, joihin liittyy viivästyskorkojen perimättä jättäminen, eikä kantajan muista vaatimuksista ja niiden perusteista ole tarpeen lausua.

Oikeudenkäyntikulut

- 110 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Työjärjestyksen 87 artiklan 3 kohdassa määrätään, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken.
- 111 Nyt esillä olevassa asiassa komissio on hävinnyt asian siltä osin kuin se on vaatinut riidanalaisista päätöistä vastaan nostetun kumoamiskanteen hylkäämistä, kun taas kantaja on hävinnyt asian siltä osin kuin se on vaatinut 20.12.1996 päivättyyn kirjeeseen sisältyväksi väitetyn päätöksen kumoamista. Koska olennainen osa asianosaisten esittämistä väitteistä ja niiden perusteluista on kuitenkin koskenut riidanalaisen päätöksen lainmukaisuutta, asia on kohtuuden mukaan ratkaistava siten, että komissio velvoitetaan omien oikeudenkäyntikulujensa ohella korvaamaan kaksi kolmasosaa kantajan oikeudenkäyntikuluista, lukuun ottamatta kantajan vaatimia, Portugalin tasavallan ja RTP:n väliintulosta aiheutuvia oikeudenkäyntikuluja.
- 112 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot ja toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Saman kohdan kolmannen alakohdan mukaan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

voi määrätä, että muun väliintulijan kuin jäsenvaltioiden, Euroopan talous-alueesta tehdyn sopimuksen sopimusvaltion, toimielinten ja Euroopan vapaakauppaliiton valvontaviranomaisen on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan.

- 113 Komission vaatimuksia tukevat väliintulijat Portugalin tasavalta ja RTP vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan ja ne veloitetaan yhteisvastuullisesti korvaamaan kaksi kolmasosaa niistä oikeudenkäyntikuluista, joita kantajalle on aiheutunut niiden väliintulosta.
- 114 Yhdistynyt kuningaskunta, joka ei ole jättänyt väliintulokirjelmää, vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(laajennettu ensimmäinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) Kannetta ei oteta tutkittavaksi siltä osin kuin se koskee 20.12.1996 päivättyä komission kirjettä.

- 2) Riidanalainen päätös kumotaan niiltä osin, kuin se koskee Portugalin valtion RTP — Radiotelevisão Portuguesa, SA:n hyväksi toteuttamia toimenpiteitä, joihin kuuluvat korvauksina maksetut rahoitustuet, verovapautukset, televisio-ohjelmien levitysverkon käyttöä koskevat maksuhelpotukset ja sosiaaliturvamaksujen laiminlyönnin perusteella syntynyttä velkaa koskevat järjestelyt, joihin liittyy viivästyskorkojen perimättä jättäminen.

- 3) Komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan ja se veloitetaan korvaamaan kaksi kolmasosaa kantajan oikeudenkäyntikuluista, lukuun ottamatta RTP — Radiotelevisão Portuguesa, SA:n ja Portugalin tasavallan väliintulosta aiheutuvia oikeudenkäyntikuluja.

- 4) Portugalin tasavalta ja RTP — Radiotelevisão Portuguesa, SA vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan ja ne veloitetaan yhteisvastuullisesti korvaamaan kaksi kolmasosaa niistä oikeudenkäyntikuluista, joita kantajalle on aiheutunut niiden väliintulosta.

- 5) Yhdistynyt kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Vesterdorf

Tiili

Potocki

Meij

Vilaras

Julistettiin Luxemburgissa 10 päivänä toukokuuta 2000.

H. Jung

kirjaaja

B. Vesterdorf

presidentti